

Riktlinjer

för

kameraövervakning i Sollentuna kommun

Antagna av kommunstyrelsen 2009-10-28, § 145

1 Bakgrund och syfte

Olika former av skadegörelse orsakar årligen kommunen stora kostnader. Förutom att skadegörelse är ett ekonomiskt problem är det även ett psykosocialt problem då klotter och annan skadegörelse skapar otrygghet och en känsla av otrygghet.

I kombination med andra brottsförebyggande metoder kan kameraövervakning vara en verksam metod för att minska skadegörelse.

Syftet med dessa riktlinjer är att tydliggöra Sollentuna kommuns förhållningssätt vad gäller användning av kameraövervakning samt vilka regler som gäller för uppsättning och användande av övervakningskameror vid kommunens fastigheter och lokaler, både sådan kameraövervakning som kräver tillstånd av länsstyrelsen och sådan som inte kräver sådant tillstånd.

2 Legala förutsättningar

Möjligheten att bedriva kameraövervakning styrs av två lagar;

1. Lagen om allmän kameraövervakning (1998:150) och
2. Personuppgiftslagen (1998:204), PuL

Enligt lagen om allmän kameraövervakning krävs det i normalfallet tillstånd från länsstyrelsen för att få sätta upp en kamera som övervakar en plats dit allmänheten har tillträde. När kameror ska övervaka andra platser än sådana dit allmänheten har tillträde gäller istället PuL.

3 Tillståndspliktig kameraövervakning

3.1 Inledning

Som regel krävs tillstånd av länsstyrelsen för att en kamera ska få övervaka en plats dit allmänheten har tillträde. Det spelar ingen roll om platsen är offentlig eller privat. Exempel på sådana platser är affärslokaler, receptioner och väntrum. Allmänhetens tillträde till exempelvis skolgårdar varierar.

3.2 Ansökan om tillstånd

En ansökan om kameraövervakning ska göras skriftligen till länsstyrelsen i Stockholms län. Ansökan ska göras av den som avser att bedriva övervakningen. Det har ingen betydelse vem som äger själva övervakningsutrustningen.

En ansökan ska innehålla uppgift om och beskrivning av ändamålet med övervakningen, den utrustning som ska användas, den plats där utrustningen placeras och det område som ska bevakas samt övriga omständigheter av betydelse sak redovisas på lämplig ritning.

Avser övervakningen en arbetsplats ska dessutom ett yttrande från de som företräder de anställda bifogas ansökan. Därutöver ska man beskriva vilka alternativa brottsförebyggande åtgärder som vidtagits.

Se vidare punkt 6.3.

3.3 Tillståndsprovning

Vid länsstyrelsens tillståndsprovning tas först hänsyn till om sökanden har ett befogat intresse av att få använda övervakningskamera och om detta intresse inte lika väl kan tillgodoses på annat sätt.

Om intresset bedöms vara befogat ska länsstyrelsen utröna om intresset för kameraövervakning väger tyngre än den enskildes intresse av att inte bli övervakad.

Vid bedömningen av intresset av allmän kameraövervakning ska särskilt beaktas om övervakningen behövs för att förebygga brott, förhindra olyckor eller därmed jämförliga ändamål.

Vid bedömning av den enskildes intresse av att inte bli övervakad ska särskilt beaktas hur övervakningen ska utföras och vilket område som ska övervakas.

I alla tillståndsärenden ska länsstyrelsen bereda kommunen tillfälle att yttra sig.

3.4 Tillsyn

Länsstyrelsen utövar tillsyn över allmän kameraövervakning av platser dit allmänheten har tillträde.

Länsstyrelsen ska också se till att tillståndskravet och anmälningsplikten för uppsatta övervakningskameror som inte tagits i bruk efterlevs.

4 Anmälningspliktig kameraövervakning

I vissa fall är kameraövervakningen inte tillståndspliktig, men anmälningspliktig till länsstyrelsen.

Det gäller främst för bank- och postlokaler samt butiker.

5 Icke tillstånds- eller anmälningspliktig kameraövervakning

5.1 Lagen om allmän kameraövervakning

Tillstånd krävs inte om kameraövervakningen avser en plats dit allmänheten inte har tillträde. Någon anmälan om att sådan övervakning bedrivs behöver inte heller göras till länsstyrelsen.

Sådana platser kan vara byggnader för skola, förskola och fritidsverksamhet, kontor samt låsta och inhägnade områden. En skola utgör i regel inte en plats dit allmänheten har tillträde. Följaktligen är det tillåtet att utan tillstånd eller anmälan sätta upp övervakningskameror inne i klassrum eller skolkorridorer.

Kameror får däremot inte monteras och riktas så att de övervakar de platser dit allmänheten har tillträde, t.ex. entréer och rektorsexpeditioner. Kameror får inte heller monteras och riktas mot platser där övervakningen framstår som uppenbart kränkande, exempelvis i omklädningsrum eller utanför skolsköterskans expedition.

Se vidare punkt 6.3.

5.2 Personuppgiftslagen

Enligt PuL krävs inte tillstånd för kameraövervakning men man måste följa vissa regler.

Personuppgift är all slags information som direkt eller indirekt kan hänföras till fysisk person som är i livet, exempelvis bilder från en övervakningskamera.

Enligt PuL får personuppgifter bara samlas in för särskilda, uttryckligen angivna och berättigade ändamål och får inte användas för något annat syfte. Detta innebär att avsikten med kameraövervakningen, t.ex. att motverka stölder och skadegörelse, måste bestämmas innan övervakningen börjar.

Bilder från kameraövervakning får inte användas för andra ändamål än det ursprungliga.

En utgångspunkt i PuL är att personuppgifter bara får behandlas om den övervakade ger sitt samtycke till övervakningen.

I en del fall får dock personuppgifter behandlas utan samtycke efter en så kallad intresseavvägning. Det betyder att kameraövervakning är tillåten om dess syfte väger tyngre än den enskildes behov av skydd mot kränkning av den personliga integriteten. Vid bedömningen kan man, förutom att värdera ändamålet med kameraövervakningen, exempelvis ta hänsyn till vilken verksamhet som bedrivs på den övervakade platsen, omfattningen av övervakningen samt den plats som ska övervakas.

Enligt reglerna i PuL ska den som övervakas bli informerad om vem som är personuppgiftsansvarig, ändamålet med övervakningen och hur länge materialet från övervakningen sparas. Persongiftansvarig är, i kommunen, respektive nämnd.

Se vidare punkt 6.3.

5.3 Tillsyn

För icke tillstånds- eller anmälningspliktig kameraövervakning utövar Datainspektionen tillsyn över kameraövervakningens förenlighet med PuL.

6 Riktlinjer för kameraövervakning i kommunens verksamheter

6.1 Inventering och analys

Den nämnd som ser ett behov av att komma tillrätta med exempelvis omfattande skadegörelse eller annan brottslighet ska inventera problemen och därefter i första hand vidta andra åtgärder än kameraövervakning.

Ett första steg är att noga analysera skadegörelsen i samverkan med kommunens säkerhetschef.

6.2 Förebyggande åtgärder

Med analysen som grund bör i första hand övervägas andra åtgärder än kameraövervakning, exempelvis:

- *borttagande* av träd, buskar och plank som skymmer sikten och förhindrar insyn
- *översyn* av förvaring och märkning av stödbegärligt gods
- *översyn* av lås- och larmsystem
- *komplettering* av kraftig belysning som tänds med rörelsevakt
- *borttagande* av brännbart material såsom närliggande förråd, containers, papperskorgar m.m.
- *översyn* av tillträdesrutiner och lokalutformning
- *ändring* av användningen av lokaler i fastigheten som ger fler besökare och används en större del av dygnet

Kameraövervakning får aldrig ersätta socialt brottsförebyggande arbete utan utgör endast ett komplement där andra åtgärder inte har hjälpt.

6.3 Beslut och ansökan

Beslut om kameraövervakning och beslut om att ansöka om allmän kameraövervakning fattas av kommunstyrelsen. Detta gäller både för kameraövervakning som kräver tillstånd av länsstyrelsen och för kameraövervakning som inte kräver sådant tillstånd.

Den nämnd/verksamhet som önskar sätta upp övervakningskameror ska ansöka hos kommunstyrelsen om detta.

Av ansökan ska tydligt framgå giltighetstiden, d.v.s. hur långt fram i tiden kameraövervakningen ska äga rum. Kommunstyrelsen ska i samband med behandlingen av ett ärende få del av den utredning (inventering och analys) som förvaltningen gjort med ledning av dessa riktlinjer.

6.4 Ansvar för kameraanläggning

Det övergripande ansvaret för kameraanläggningen och dess användning vilar på den verksamhetsansvariga nämnden. Nämnden utser i sin tur vem som ska vara ansvarig för anläggningen.

Om syftet med övervakningen är att skydda t.ex. en av kommunens skolor mot yttre skadegörelse är det kommunstyrelsen som ansvarar för kameraanläggningen.

Om syftet med övervakningen är att komma tillrätta med ordningsfrågor av typ inre skadegörelse eller annan brottslig handling invändigt i en skola under verksamhetstid är den verksamhetsansvariga nämnden ansvarig för kameraanläggningen och utser i sin tur t.ex. rektor som ansvarig.

6.5 Kameraövervakningens genomförande

Övervakning får normalt endast ske då verksamheten är stängd, d.v.s. efter skoltid vad avser skolor och efter normalarbetstidens slut på kontor.

Undantag från denna regel kan förekomma om syftet med övervakningen är att komma tillrätta med ordningsfrågor av typ inre skadegörelse eller annan brottslig handling invändigt i exempelvis en skola. Kameraövervakning kan då tillåtas under pågående verksamhet, på väl avgränsade områden där skolan personal inte har direkt uppsikt. Övervakning får dock aldrig äga rum på platser där övervakning kan anses integritetskränkande, reglerna i PuL måste alltid följas.

Övervakning får endast ske genom inspelning av bilder, ej ljudupptagning.

Övervakning får inte ske av en lokal

- när det där genomförs allmänna val och liknande
- när det där genomförs öppna möten dit allmänheten har tillträde
- när den används som passage till en lokal som betraktas som allmän plats eller av skolområde som används för allmän parkering såvida inte länsstyrelsen beviljar undantag.

6.6 Upplyningsplikt

Den som kan komma att övervakas med kamera ska genom tydlig skyltning eller på annat verksam sätt upplysas om detta. Upplyningsplikten inträder när övervakningsutrustningen sätts upp och omfattar alla typer av övervakning, d.v.s. även om varken tillstånd eller anmälan krävs.

6.7 Granskning av bilder

Granskning av bilder får endast ske då tillbud inträffat eller då stark misstanke råder om att ett tillbud skett.

Med tillbud avses i detta fall icke tillåtna, ofta brottsliga, handlingar som exempelvis skadegörelse, stöld eller våld. Tillbudet ska vara konkret på så sätt att det ska röra sig om avgränsad plats, avgränsad tid eller person.

Granskning av bilder ska dokumenteras avseende på datum, tid och granskande personer. Kommunstyrelsen utser de personer som har behörighet att granska bilderna. Antalet personer ska begränsas.

Inspelade bilder omfattas av sekretess och får inte spridas i organisationen.

Granskningen bör ske i samverkan med kommunens säkerhetschef eftersom händelsen kan bli en polisanmälan.

6.8 Förvaring och gallring av inspelat material

Inspelade bilder ska förvaras i låst utrymme. Bilderna får inte läggas in i en databas, ärendehanteringssystem eller liknande.

Bilderna måste hanteras så att missbruk motverkas. Det måste exempelvis kunna garanteras att bilderna inte ändrats eller att obehöriga personer använder bilderna.

De inspelade bilderna får inte sparas längre än nödvändigt för att uppnå syftet med bevakningen.

När de inspelade bilderna inte längre får sparas ska de omedelbart förstöras.

Vid misstanke om brott gäller dock bestämmelserna i 14 § lagen om allmän kameraövervakning vilka ger rätt att spara inspelat material längre.

Enligt lagen om kameraövervakning får inspelade bilder från platser dit allmänheten har tillträde inte sparas längre än en månad, med vissa angivna undantag. För övriga bilder fattar arkivmyndigheten (kommunstyrelsen) beslut om gallringsfrist.

6.9 Utlämnande

En noggrann sekretessprövning måste ske för bedömning av om bilder från en övervakningskamera kan lämnas ut eller inte. Utlämnande bör ske i samverkan med säkerhetschefen.

6.10 Förteckning av kameror

Kommunstyrelsen ska föra en särskild förteckning över de kameror som satts upp för övervakning och de beslut/tillstånd, inklusive giltighetstid, som gäller för denna övervakning.

Förteckningen ska omfatta samtliga övervakningsutrustningar, d.v.s. också de som inte kräver tillstånd från länsstyrelsen. Av förteckningen ska framgå hur övervakningen anordnats, vilken utrustning som används samt det område som övervakas. Vidare ska det framgå vem som har det övergripande ansvaret för varje anläggning och tillämpningen av de bestämmelser som gäller för anläggningen.

6.11 Regelbunden prövning av behovet av kameraövervakning

Kommunstyrelsen ska med regelbundenhet, för varje plats pröva behovet av kameraövervakning.